

ANTONIO CUBILLO, LA TORNADA DE L'EXILI

«El govern espanyol vol vendre Canàries»

Canàries ha dit no dues vegades. La gent que encara situa Canàries sota les illes Balears comença a preguntar-se què passa al territori més allunyat de l'Estat espanyol. La negativa a l'ingrés a la CEE i a la permanència en l'OTAN són dos trets d'avís. A partir d'aquests moments s'obre a l'arxipèlag un horitzó polític apassionant. Les forces nacionalistes, amagades fins ara sota l'ombra dels partits estatalistes, comencen a prendre posicions davant les properes eleccions autonòmiques del 1987. És molt poc el temps i massa la separació que divideix els partits nacionalistes.

Antonio Cubillo és conscient de la urgència de la situació. «Ara és el nostre moment», se sent sovint entre els cercles nacionalistes. Un home amb l'experiència de l'exili pot convertir-se en el catalitzador d'aquest moviment. Cubillo porta ja sis mesos treballant a Canàries. Amb el suport d'alguns, criticat per altres, Cubillo és sense cap dubte, als cinquanta-sis anys, una de les últimes esperances del nacionalisme canari. El secretari general de l'MPAIAC (Moviment per l'Autodeterminació i la Independència de l'Arxipèlag Canari) ha fundat, per ordre de l'MPAIAC, el CNC (Congrés Nacional de Canàries), un partit polític que espera les eleccions autonòmiques.

—¿A qui no ha agradat la seva tornada?

—Suposo que als militars. Dic això perquè, a la setmana de la meua arribada, feien unes maniobres al sud de Tenerife. Dos dies abans de finalitzar-les, van decidir d'acabar-les ací, a Candelaria, al nord, on visc provisionalment i on mai no s'han fet d'aquestes coses. El dia assenyalat van fer la desfilada i, quan passaven davant de casa meua, tots giraven la cara d'una manera provocativa. Però això no m'estranya gens, perquè també han celebrat el dia de les FFAA a Canàries. És un altre tipus de provocació. Ho fan no tan sols perquè jo estigui ací, sinó perquè ara el nacionalisme està estructurant-se.

—¿Se sent vostè vigilat?

—A part certs controls de policies

«Ara és el nostre moment». En cercles nacionalistes canaris les pròximes eleccions autonòmiques poden ser la clau de molts problemes. Després de dos «no» distints a la resta de l'estat: davant la CEE i l'OTAN. Antonio Cubillo, líder ara del CNC —Congrés Nacional de Canàries— en parla.

Carles Ruiz

paral·leles i alguns cotxes de la guàrdia civil, no em trobo massa vigilat.

—¿Quina és la seva situació jurídica actual?

—Com la de qualsevol ciutadà. No tinc cap judici pendent. En arribar a Espanya em van portar a Madrid perquè em reclamaven per la causa 159/79. De seguida, hi vaig presentar les meves proves, que demostraven que jo no podia ser el responsable d'uns actes comesos al 1978, perquè llavors em moria a l'hospital d'Alger. Això va ser un muntatge de l'ex-ministre Martín Villa, i els mateixos jutges se'n van adonar i van sobreseure el cas.

—L'ombra de Martín Villa plana sobre vostè...

—Tenim un equip d'advocats que està preparant una querella contra els assassins que em donaren les punyalades, i contra tots els qui anaven al darrere: l'inspector Conesa i Martín Villa. Algú ha de ser el responsable del meu atemptat.

—Després de més de vuit anys d'exili, ¿varia la percepció de la realitat canària, vista des d'aquesta banda?

—Sí, hi ha un aspecte que m'ha sorprès molt: la droga. Quan me'n vaig anar n'hi havia molt poca a Canàries. Ara sé que, quan començà el nacionalisme, va haver-hi una introducció de droga en tots els sectors jo-

ves i nacionalistes. Per això, creiem que, directament o indirecta, el colonialisme fa tot allò que considera necessari per a destruir la nostra joventut. Una cosa similar passa a Euskadi.

—¿I la resta?

—No m'ha sorprès tant. Quasi el trenta per cent de la propietat és en mans estrangeres: alemanyes, belgues i angleses. La majoria de les terres de conreus són abandonades perquè el camperol espera que el turista vingui i li compri la seva terra per a construir un xalet amb piscina. Hi ha una degradació molt greu.

Un altre problema molt seriós és l'atur, més de dos-cents mil. És clar, tots els aturats que jo he vist són canaris. Els «godos» no estan aturats; ells vénen i es fiquen a l'administració i en els seus negocis. Potser, una manera de resoldre l'atur és que se'n vagin. És una cosa molt trista, perquè la majoria dels joves que entren en la vida ho fan per la porta de l'atur, una porta que condueix a la droga i a l'alcohol. El problema de l'atur no es pot solucionar actualment perquè l'esquema econòmic colonial que tenim és antic i ens porta cap al fracàs: genera atur, misèria i perillositat social.

—Parlar de Canàries és parlar de l'aigua...

—És un tema complicat i que mai no podrà solucionar el govern de Madrid. Les lleis que es fan a la metròpoli no tenen en compte la realitat social de Canàries. A més, Tenerife, La Palma i La Gomera tenen aigua en excés per vendre a les altres illes. Es tractaria de construir preses en tots els barrancs per tal de deturar l'aigua i possibilitar-ne la filtració horitzontal. Però, és clar, la metròpoli no hi té cap interès, perquè ells volen destruir l'agricultura, amb l'objectiu de vendre les terres de conreus i que els canaris deixin el camp i visquin del turisme. El problema de l'aigua es resoldrà amb la independència, no abans.

—Tenint en compte l'actual composició del Parlament canari, on dos partits estatalistes com el PSOE i AP controlen quaranta-quatre dels seixanta escons existents, ¿com interpreta vostè aquesta tendència del vot canari?

«El colonialisme fa tot allò que considera necessari per destruir la nostra joventut.»

—Quan es fa una anàlisi dels vots, s'ha d'analitzar l'electorat. De vuit-cents mil electors que participaren en les darreres eleccions generals, dos-cents cinquanta mil són espanyols. Aquests electors no voten els partits canaris, sinó els espanyols. A més, hi ha mig milió de canaris a l'exterior, sobretot a Venezuela, que no poden votar.

—Però a les eleccions autonòmiques del 87 es trobarà amb el mateix...

—Llavors exigirem que els espanyols no votin a Canàries, que votin a Espanya i, d'altra banda, exigirem que s'admeti el vot emigrant.

—Senyor Cubillo, ¿qui és canari?

—És molt senzill. Per això hi ha el dret. Canari és la persona nascuda de mare o pare canaris, i també els nascuts a Canàries. El que no podem admetre és que, pel fet de passar ací sis mesos i un dia, per exemple, un guàrdia civil o un legionari, tinguin dret de vot.

—¿Quines són les expectatives electorals del CNC davant les autonòmiques del 87?

—El CNC no és un partit electoralista. Nosaltres sorgim per convertir Canàries en una nació lliure i sobirana. Ara bé, hi ha un procés i volem participar-hi... ja veurem.

—La fragmentació del camp nacionalista, amb més de set partits, constitueix, però, un obstacle...

—On hi ha colonització hi ha fragmentació. L'MPAIAC és la primera vegada que fa costat a una opció política concreta, el CNC. Mai no vam prestar suport al PCU (Poble Canari Unit) ni a la UPC (Unió del Poble Canari), perquè sabem que alguns dels seus membres eren enemics del nacionalisme, com Sagaseta, Angulo... ells volien destruir el nacionalisme, volien capitalitzar tot el que feia l'MPAIAC. Per això fracassaren, pel seu oportunisme.

—¿És factible una plataforma nacionalista canària unida?

—Crec que sí, però primer ha d'haver-hi una presa de consciència entre tots els grups, per aclarir que la contradicció principal és el colonialisme. Hem d'imposar-nos als ajuntaments, als *cabildos* i al parlament fantotxe.

—El seu retorn implica una acceptació de l'Estatut i de la Constitució espanyola...

—Jo no accepto l'Estatut, perquè

«Jo no accepto l'Estatut, perquè és un muntatge del govern espanyol.»

és un muntatge del govern espanyol...

—Però vostè participarà en les eleccions al parlament...

—Per destruir-lo. Miri, a Canàries no hi ha parlament; en tot cas, el que hi ha és un conservatori de música. L'Estatut no existeix perquè no va haver-hi un referèndum, com a Catalunya i Euskadi. Com que no hi ha Estatut, no hi ha parlament. És un Estatut fantotxe, és un parlament fantotxe; llavors, tots els que estan al conservatori de música són fantotxes, fan de musicòlegs. Pel que fa a la Constitució espanyola, jo mai no m'he ficat amb les constitucions estrangeres.

—El tema de la CEE ha creat molta polèmica a l'arxipèlag. Fins i tot el parlament canari va votar contra l'ingrés. ¿Com ha repercutit a Canàries l'entrada de l'Estat espanyol en la CEE?

—Aquest ingrés és, en primer lloc, un desastre per a l'Estat espanyol, que s'ha ficat en una multinacional capitalista que ara es troba en crisi. Pel que fa a Canàries, l'ingrés a la força significa un doble desastre. De primer, perquè amb el lliure pas de persones es possibilita que els aturats europeus vinguin —a causa del clima— a llevar els llocs de treball dels canaris. Es tracta de gent qualificada, que parlen dos o tres idiomes, i amb prou diners per instal·lar-s'hi provisionalment. Això ja s'està produint. En segon lloc, el govern espanyol menteix quan afirma que protegeix el mercat del plàtan. A llarg termini, i pels compromisos comunitaris, Espanya haurà de comprar-ne als països africans. De fet, l'Estat espanyol ja en compra clandestinament a la Costa d'Ivori.

—¿Hi ha alternatives?

—Hi ha antecedents de sortides de la CEE, com les illes Feroe, l'exemple

d'un cas similar al nostre. Nosaltres creiem que Canàries, com a part del territori africà, podria ingressar dintre del grup de l'ACP (Àfrica-Carib-Pacífic), de la Convenció de Lomé. Llavors, podríem participar en els tractats quinquennals que realitzen els seus membres amb la CEE. Brussel·les compra a l'ACP el vuitanta per cent de la seva producció agrícola i industrial, la qual cosa no passa ara. Amb la generalització dels hivernacles a Europa i a la Península, Canàries perd, a poc a poc, el privilegi d'oferir productes a l'hivern. D'altra banda, l'ingrés en la CEE destruirà una altra prerrogativa canària, la Llei de Ports Francs de 1852. Avui, d'aquesta llei, només en resta el record.

—La negativa canària a la CEE coincideix amb una altra negativa important: l'OTAN. A l'arxipèlag no es va entendre prou bé la seva actitud davant la consulta.

—La nostra posició és molt clara. El referèndum era un assumpte que concernia Espanya; votar significava participar en una consulta espanyola. En tant que ciutadans d'aquesta nació colonitzada, som pacifistes i neutralistes, i estem contra tota presència militar en la nostra terra, inclosa, és clar, la dels conqueridors. El problema de l'OTAN, el plantejarà ara el CNC a nivells internacionals. Si l'Estat espanyol permetés la instal·lació de bases de l'OTAN a Canàries, això suposaria un perill per a la nostra població, i provocaria la lògica reacció del Pacte de Varsòvia, que intentaria contrarestar l'avanç cap al sud de l'OTAN.

—¿N'hi ha indicis?

—Sí, hi ha indicis que fan sospitar una presència militar estrangera. Nosaltres ens hem adonat fa temps que el govern espanyol vol vendre Canàries. És una constant històrica dels governs

espanyols vendre les seves colònies. Ara estan parcel·lant, estan venent Canàries per parcel·les a tot el que vulgui comprar terres. També ens volen vendre als nord-americans i a l'OTAN. N'hi ha molts indicis. Per exemple, hi ha la base de seguiment que s'acaba de construir a Los Pinachos (Gran Canària); a Lanzarote, els militars estan expropiant terrenys fèrtils a cinc o deu pessetes el metre, per construir-hi una base submarina. També volen fer una base naval a Arinaga (Gran Canària). A més, volen convertir-nos en un depòsit d'armes químiques i bacteriològiques i, inclús, d'armament nuclear. Però, de fet, Canàries ja és una base militar de les tropes espanyoles. Hi ha la Legió, que és una força colonial de repressió sanguinària.

—¿En quina mida pot afectar Canàries una radicalització de la posició marroquina respecte a Ceuta i Melilla?

—Si el govern marroquí reclama Ceuta i Melilla, nosaltres li prestarem suport amb totes les nostres forces, perquè són terres africanes i terres marroquines. És el mateix problema de Gibraltar: s'haurà de tornar.

—¿I les reivindicacions marroquines sobre Canàries?

—Mai no hi ha hagut cap declaració ni del rei ni del govern. Això és un invent de la premsa espanyola; són mentides amb l'objectiu de crear la por al Marroc.

¿Com es troba en l'actualitat el dossier Canàries en el si de l'OUA i en el si del Comité Descolonitzador de l'ONU?

—Pel que fa a l'OUA, el tema de Canàries està solucionat des del 1968, quan es va aplicar la Carta de l'OUA que diu que Àfrica és formada pel continent i per les illes que l'envolten. Nosaltres som l'arxipèlag més proper al continent i l'únic poblat en temps de la colonització, tret de l'illa de Madagascar. El 20 de juliol del 1968 es va prendre a Argel una resolució que declarava que Canàries forma part d'Àfrica. Respecte al comitè de Descolonització, l'any 1978, l'OUA, reunida a Trípoli, va decidir que jo havia d'anar a l'ONU, juntament amb el seu secretari general. Havia de sortir el 7 d'abril cap a Nova York. Dos dies abans em feien l'atemptat, l'objectiu del qual era impedir que exposés el cas de Canàries davant l'ONU.

—¿Quin és el futur de Canàries?

—Canàries és una nació africana colonitzada. El futur de Canàries és el de convertir-se en una nació africana descolonitzada, independent i sobirana. □